

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम,
२०१६ नुसार रेशीम संचालनालयाच्या
आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगांसाठी
सुनिश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.१८/रेशीम कक्ष
१४ वा मजला, नवीन प्रशासन भवन, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक २९ जून, २०२१.

वाचा:-

- १) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दिनांक ०४ जानेवारी , २०२१ रोजीची अधिसूचना.
- २) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दिनांक ०२ फेब्रुवारी, २०२१.
- ३) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, क्र. आस्था-२०२१/प्र.क्र.१८/दि.क.२, दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०२१.
- ४) सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाचे पत्र क्र. संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.१८/रेशीम कक्ष, दिनांक १७ जून, २०२१.
- ५) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाची दिनांक २३ जून, २०२१ रोजीची टिप्पणी.

प्रस्तावना:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार शासन सेवेतील पदांची दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दिनांक ०४ जानेवारी, २०२१ च्या अधिसूचनेद्वारे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिद्ध केली आहे. सदर यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्याच्या सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने संदर्भाधीन दिनांक ०२ फेब्रुवारी, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिल्या आहेत. त्यास अनुसरून संदर्भाधीन दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०२१ च्या शासन निर्णयाद्वारे रेशीम संचालनालयाच्या आस्थापनेवरील एकूण २० संवर्गांपैकी १६ संवर्गांची दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करण्यात आली आहे. रेशीम संचालनालयातील लेखाधिकारी, गट-अ हे पद वित्त विभागाकडून प्रतिनियुक्तीद्वारे भरण्यात येत असल्याने, वरिष्ठ अधीक्षक, गट-ब (अ.रा.) व अधीक्षक (लेखा व आस्था), गट-क ही पदे पदोन्नतीची असून त्यांचे निम्न स्तरावरील (फिडर केडर) पद दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केले असल्याने तसेच, वाहन चालक, गट-क या पदाची कर्तव्ये व जबाबदारी लक्षात घेता, सदर संवर्ग दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करणे शक्य नसल्याने सदर ४ संवर्गांची दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करण्यात आली नव्हती. तथापि, दिव्यांग पदसुनिश्चितीसंदर्भात मा.मुख्य

सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक १७ जून, २०२१ रोजी झालेल्या बैठकीत उक्त ४ संवर्गांची दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करण्याबाबतचा प्रस्ताव प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय) यांच्या अध्यक्षतेखालील दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०२० रोजीच्या परिपत्रकान्वये गठीत तज्ज्ञ समितीसमोर सादर करण्याचे निर्देश देण्यात आले. त्यानुसार सदर ४ संवर्गांची दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करण्यासंदर्भातील प्रस्ताव तज्ज्ञ समितीसमोर सादर करण्यासाठी संदर्भाधीन दिनांक १७ जून, २०२१ रोजीच्या पत्राद्वारे सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागास पाठविण्यात आला होता. त्यास अनुसरून सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने रेशीम संचालनालयातील लेखाधिकारी, गट-अ हे पद वित्त विभागाकडून प्रतिनियुक्तीने भरण्यात येत असल्याने सदर पदाची सुनिश्चिती मूळ आस्थापना विभाग म्हणून वित्त विभागाने करणे आवश्यक आहे, वरिष्ठ अधीक्षक, गट-ब (अ.रा.) व अधीक्षक (लेखा व आस्था), गट-क या पदांची त्यांचे निम्न स्तरावरील (फिडर केडर) पदाप्रमाणे दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे तसेच, वाहन चालक, गट-क या पदाची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या लक्षात घेता सदर संवर्ग दिव्यांगांसाठीच्या पदसुनिश्चितीतून वगळावे असा निर्णय दिव्यांगांसाठीच्या पदसुनिश्चितीबाबतच्या तज्ज्ञ समितीने घेतला असल्याचे कळविले आहे. त्याअनुषंगाने रेशीम संचालनालयाच्या आस्थापनेवरील वरिष्ठ सहायक, गट-क या पदाच्या पदोन्नतीच्या साखळीतील अधीक्षक (लेखा व आस्था), गट-क व वरिष्ठ अधीक्षक, गट-ब (अ.रा.) या २ संवर्गांतील पदे दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

रेशीम संचालनालयाच्या आस्थापनेवरील एकूण २० संवर्गांपैकी १६ संवर्गांची संदर्भाधीन दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करण्यात आली आहे. उर्वरित ४ संवर्गांपैकी लेखाधिकारी, गट-अ हे पद वित्त विभागाकडून प्रतिनियुक्तीने भरण्यात येत असल्याने सदर संवर्गांची दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती मूळ आस्थापना विभाग म्हणून वित्त विभागाने करणे आवश्यक आहे. तसेच, वाहन चालक, गट-क या पदाची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या लक्षात घेता सदर संवर्ग दिव्यांगांसाठीच्या पदसुनिश्चितीतून वगळावे, असा निर्णय दिव्यांगांसाठीच्या पदसुनिश्चितीबाबतच्या तज्ज्ञ समितीने घेतला असल्याने सदर संवर्ग दिव्यांगांसाठीच्या पदसुनिश्चितीतून वगळण्यात येत आहे.

२. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक ०२ फेब्रुवारी, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये जे पद निम्न (फिडर केडर) स्तरावर दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केले आहे असे पद पदोन्नतीच्या पदाकरिता आपोआपच दिव्यांगांच्या सदर प्रवर्गासाठी सुनिश्चित केले असल्याचे समजण्यात यावे अशा सुचना दिल्या आहेत. त्यानुसार रेशीम संचालनालयाच्या आस्थापनेवरील उर्वरित २ संवर्गांतील पदे सोबत जोडलेल्या परिशिष्टाप्रमाणे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात येत आहेत. विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०२१ मध्ये नमूद अन्य सर्व तरतूदी/सुचना जशास तशा लागू राहतील.

३. सदर शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाचा संदर्भाधीन दिनांक ०२ फेब्रुवारी, २०२१ रोजीचा शासन निर्णय व संदर्भाधीन दिनांक २३ जून, २०२१ रोजीची टिप्पणी, यांद्वारे दिलेल्या सुचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०६२९११३५४०५३०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(कि. दौ. पाटील)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत:-

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री (वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. राज्यमंत्री (वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे.
- १०) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.
- ११) संचालक, रेशीम संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- १२) सर्व प्रादेशिक रेशीम कार्यालये.
- १३) सर्व जिल्हा रेशीम कार्यालये.
- १४) निवड नस्ती.

शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, क्र. संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.१८/रेशीम कक्ष,
दिनांक २९ जून, २०२१ सोबतचे परिशिष्ट

अ.क्र.	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	शेरा
१	अधीक्षक (लेखा व आस्था), गट-क	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	सदर पदे ही वरिष्ठ सहायक, गट-क या पदाच्या पदोन्नतीच्या साखळीतील आहेत. शा.नि., सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, दि.२३.०२.२०२१ अन्वये वरिष्ठ सहायक, गट-क हा संवर्ग दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात आला आहे. सबब, शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, दि.०२.०२.२०२१ मधील तरतूदीनुसार निम्न (फिडर केडर) स्तरावरील वरिष्ठ सहायक, गट-क या पदाप्रमाणे सदर पदांची दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती केली आहे.
२	वरिष्ठ अधीक्षक, गट-ब (अराज.)			

Abbreviations

Sr.No.	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
१	B	Blind	१०	BL	Both leg
२	LV	Low Vision	११	BA	Both Arms
३	D	Deaf	१२	Dw	Dwarfism
४	HH	Hearing Handicapped	१३	AAV	Acid Attack Victim
५	OL	One Leg	१४	ASD	Autism Spectrum Disorder (M= Mild, MoD= Moderate)
६	OAL	One Arm and One Leg	१५	SLD	Special Learning Disability
७	CP	Cerebral Palsy	१६	MI	Mental illness
८	LC	Leprosy Cured	१७	MD	Multiple Disabilities
९	OA	One Arm			

Abbreviations

Sr.No.	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
१	S	Sitting	५	H	Hearing
२	ST	Standing	६	C	Communication
३	W	Walking	७	RW	Reading and Writing
४	MF	Manipulation by Fingers			